

FREE CLINIC VZW

MODUS VIVENDI ASBL

UNIVERSITÉ LIBRE BRUXELLES, ÉCOLE DES SCIENCES CRIMINOLOGIQUES LÉON CORNIL

UNIVERSITÉ CATHOLIQUE LOUVAIN, DÉPARTEMENT DE CRIMINOLOGIE ET DE DROIT PÉNAL

GEZONDHEID EN DRUGGEBRUIK IN DE GEVANGENISOMGEVING

Bijlagen

WILLY DE MAERE
FABIENNE HARIGA
FREDERIQUE BARTHOLEYNS
MARK VANDERVEKEN

Onder leiding van:

Sven TODTS
Philippe MARY
Dan KAMINSKI

ONDERZOEKSRAPPORT MAART 2000

EEN ONDERZOEK UITGEVOERD IN OPDRACHT VAN DE FEDERALE DIENSTEN VOOR
WETENSCHAPPELIJKE, TECHNISCHE EN CULTURELE AANGELEGENHEDEN

INHOUD

<u>Bijlage 1: Pre-enquête</u>	1
<u>Bijlage 1.1: affiches secties</u>	1
<u>Bijlage 1.2 : vragenlijst pre-enquête</u>	2
<u>Vragenlijst Pre-enquete: Ex-gedetineerden</u>	2
<u>Vragenlijst Pre-enquete: Gedetineerden</u>	6
<u>Vragenlijst Pre-enquete: Penitentiaire Beambten</u>	10
<u>Vragenlijst Pre-enquete: Medisch personeel</u>	14
<u>Bijlage 1.3 : schema kwalitatieve analyse pre-enquête</u>	18
<u>Bijlagen 2: Pre-test</u>	21
<u>Bijlage 2.1: affiches secties</u>	21
<u>Bijlage 2.3 : instructies vragenlijst</u>	23
<u>Bijlage 2.4 : vragenlijst</u>	24
<u>Bijlage 2.5 : artikel Lanterne</u>	32

BIJLAGE 1: PRE-ENQUETE.

BIJLAGE 1.1: AFFICHES SECTIES

AAN ALLE GEDETINEERDEN

KANDIDATEN GEZOCHT OM DEEL TE NEMEN AAN EEN ANONIEM INTERVIEW

FREE CLINIC ZOEKT VRIJWILLIGERS, DRUGGEBRUIKERS EN NIET-GEBRUIKERS, OM DEEL TE NEMEN AAN EEN ANONIEM INTERVIEW OVER DRUG- EN MEDICATIEGEBRUIK IN DE GEVANGENIS EN DE RISICO'S VOOR DE GEZONDHEID.

DIT ONDERZOEK EN DE ONDERZOEKERS ZIJN TOTAAL ONAFHANKELIJK VAN DE GEVANGENISINSTANTIES !

U KUNT ER ZEKER VAN ZIJN DAT ALLE GEGEVENS ANONIEM EN VERTROUWELIJK BLIJVEN !!!

INSCHRIJVINGEN BIJ DE MEDISCHE DIENST

WE HOPEN OP EEN GROTE OPKOMST
BEDANKT

Willy De Maere
Free Clinic

BIJLAGE 1.2 : VRAGENLIJST PRE-ENQUÊTE

Vragenlijst Pre-enquete: Ex-gedetineerden

Inleiding

"Hallo, ik ben onderzoeker bij PRC (Preventiedienst verbonden aan Free Clinic te Antwerpen), en ik werk volledig onafhankelijk van de penitentiaire administratie. Ik werk mee aan een onderzoek rond het druggebruik in de gevangenis en daaraan verbonden gezondheidsrisico's. De bedoeling van dit onderzoek is een bijdrage te leveren aan een beter gezondheidsbeleid in de gevangenis. Wanneer ik spreek over gezondheid, bedoel ik daarmee niet alleen fysieke gezondheid en het ontbreken van ziekte, maar ook psychische gezondheid en welzijn in het algemeen, van gedetineerden."

Deze precisering van de definitie 'gezondheid', verklaart voor de geïnterviewde waarom men bijvoorbeeld vragen stelt rond het regime en waarom men niet direct begint met vragen te stellen rond het medische.

"In het kader van dit onderzoek, ga ik interviews afnemen bij ex-gedetineerde druggebruikers omdat zij met deze problemen werden geconfronteerd in de gevangenis.

Ik leg nogmaals de nadruk op de vertrouwelijkheid van dit interview. Ik gebruik deze bandrecorder vooral omdat ik dan vollediger kan zijn wat betreft de verkregen gegevens. Hetgeen gedurende het gesprek wordt genoteerd en opgenomen blijft anoniem: de bandjes worden vernietigd nadat ze zijn verwerkt en uw naam zal nergens worden vermeld.

Ik wil u interviewen omdat uw ervaringen als druggebruiker in de gevangenis me kunnen helpen beter te begrijpen hoe bepaalde zaken er daar aan toe gaan.

Ik begin het interview met een aantal vragen om een beter zicht te hebben op je vroegere detentiesituatie."

Tijdsgebonden en omgevingsvariabelen

De vragen 1 tot 6 hebben de bedoeling informatie te verzamelen betreffende tijdsgebonden en omgevingsvariabelen maar ook om informatie te verkrijgen over de situatie van de ex-gedetineerde die de interpretatie van de antwoorden kan beïnvloeden. Indien de ex-gedetineerde verschillende instellingen heeft gekend, moet de interviewer erop letten steeds te vragen over welke instelling of welke periode van detentie de ex-gedetineerde praat. Hij kan eveneens vragen naar vergelijkingen tussen gevangnissen. Indien de ex-gedetineerde meerdere gevangnissen heeft gekend, moet de interviewer indien nodig, de vragen toespitsen op een vergelijking tussen het beste en slechtste systeem dat de ex-gedetineerde heeft gekend.

1. *Hoelang ben je reeds uit de gevangenis?*
2. *Ben je op dit ogenblik vrij onder voorwaarden?*
3. *Hoe dikwijls zat je in de gevangenis?*
4. *Wat betreft de detentie, tot welke straf werd je veroordeeld door de rechter?*
5. *Hoelang heb je voor elke straf moeten zitten?*
6. *In welke gevangnissen heb je gezeten?*

Regime

De vragen 7 tot 13 behandelen indicatoren van de variabele 'regime' en helpen ook bij het opbouwen van vertrouwen bij de ex-gedetineerde.

7. *Welke zijn de karakteristieke eigenschappen van de verschillende regimes die je hebt gekend?*
Indien hij de vraag niet begrijpt: *Hoe verliep jullie dag, onder welke voorwaarden leefden jullie op de sectie...?*
Hoe beleefde je de verschillende regimes?
 8. *Hoe waren druggebruikers vertegenwoordigd op de secties, in de gevangenissen die je hebt gekend?*
Vind je dat er veel druggebruikers waren op jullie sectie?
Indien ja: *Hoe leefde je daarmee?*
- Indien de geïnterviewde zelf niet preciseert wat hij onder druggebruiker verstaat, is het belangrijk dat te bevragen:
Wat versta je onder een druggebruiker?
9. *Wat waren de mogelijkheden voor werk of opleiding in de verschillende gevangenissen waar je gezeten hebt?*
Had je zelf werk of volgde je een opleiding? Waarom? Wat? De welke?
 10. *Welke sportactiviteiten bestonden er?*
Nam je deel aan die activiteiten? Waarom?
 11. *Had je contact met mensen van buiten (je familie, vrienden,)?*
 12. *Heb je de indruk dat het soort regime een invloed heeft op het druggebruik? Hoe?*
Denk je dat er nog andere factoren het druggebruik beïnvloeden? De welke?
 13. *Wat denk je van speciale secties voor verslaafden zoals de drugvrije secties (drug free unit) die bestaan in bepaalde gevangenissen?*

Relaties

De vragen 14 tot 20 beantwoorden de indicatoren van de variabele 'relaties'. Ze geven aanleiding om over te stappen naar meer gevoelige vragen.

14. *Hoe kan je drugs vinden in de gevangenis?*
Hoe kan je gebruikers herkennen?
Worden er urinetesten afgenomen? Indien ja: Hoe verliep dat? Waar? Door wie? wanneer? Ten aanzien van welke gedetineerden?
Verliep dat op dezelfde manier in de andere gevangenissen waar je hebt gezeten?
15. *Welke sancties worden genomen tegen druggebruikers?*
En tegen dealers?
Was dat hetzelfde in alle gevangenissen waar je hebt gezeten?
16. *Heb je de indruk dat de controles naar drugs en de bestraffingen een invloed hebben op het gebruik? De welke? Vraag specifiek naar de invloed van urinetesten.*
17. *Beschrijf me de relatie tussen gedetineerden en bewaarders?*
18. *Wat was de houding van bewaarders ten aanzien van drugs en ten aanzien van gedetineerden die gebruikten?*
Waren ze tolerant? Wanneer werden er rapportbriefjes gemaakt?
Waren er verschillen met de andere gevangenissen waar je hebt gezeten?
19. *Beschrijf me de relaties tussen de gedetineerden?*
20. *Hoe beïnvloedde het druggebruik deze relaties?*
Hoe was de relatie tussen gedetineerden die gebruikten en degenen die niet gebruikten?
Waren er verschillen met de andere gevangenissen die je kent?

Bereikbaarheid van het product

Deze groep vragen be vraagt de variabele 'bereikbaarheid van het product'. Kijk verder voor de rest van de indicatoren.

21. *Leg me uit hoe drugs circuleren in de gevangenis?*

Welke producten kan men er vinden?

Wat is de kwaliteit?

Wat is de prijs in vergelijking met buiten?

Hoe betalen gedetineerden hun drugs?

Wie brengt het binnen? Hoe?

Welke problemen veroorzaken de drugtrafiek?

Veroorzaakt de trafiek ook geweld?

Welke zijn andere bronnen van geweld?

Zijn er verschillen in de organisatie van de drugtrafiek tussen de verschillende gevangenissen waar je hebt gezeten?

Verantwoordelijkheid voor zorgverstrekking

De groep vragen 22 - 29 behelst de variabele "verantwoordelijkheid voor zorgverstrekking".

22. *Welke steun kun je krijgen van:*

- *Artsen?*

- *Verpleegkundigen?*

- *Psychologen en psychiaters?*

- *Sociale dienst?*

- *Steun van buiten zoals organisaties, bezoek,?*

Zijn deze verschillende diensten beschikbaar wanneer men een beroep op hen doet?

Zijn er verschillen met andere gevangenissen waar je hebt gezeten?

23. *Wat vind je van het voorschrijfgedrag van de artsen?*

24. *Kunnen druggebruikers een medicamenteuze behandeling krijgen voor ontwenning?*

Onder welke voorwaarden? Welke producten? Duur? Speciale voorwaarden wat betreft het regime?

Zijn er verschillen met andere gevangenissen waar je gezeten hebt?

25. *Kunnen gedetineerde druggebruikers langdurig vervangmedicatie (methadon) krijgen? Hoe loopt dat? Modaliteiten: dosering, duur, wie schrijft het voor, wie krijgt de mogelijkheid?*

Wat vind je ervan?

Zijn er verschillen met andere gevangenissen waar je gezeten hebt?

26. *Beschrijf me het klaarmaken en de verdeling van de medicatie?*

Vertel me over door de artsen voorgeschreven medicatie die wordt achtergehouden?

27. *Wat zijn volgens jou de belangrijkste behoeften van gedetineerden op vlak van gezondheid in de ruime betekenis?*

Wat denk je dat er moet veranderen om de gezondheid van gedetineerde druggebruikers te verbeteren?

28. *Zijn er gedetineerden die AIDS of Hepatitis hebben?*

Weet je hoe je daarmee besmet wordt? Vanwaar weet je dat?

29. *Is er in de gevangenis mogelijkheid om je op deze ziekten te laten testen?*

Hoe verloopt dat?

Zijn er verschillen met andere gevangenissen waar je gezeten hebt?

Gedrag

De vragen 30 -36 hebben betrekking op de variabele 'gedrag'

30. *Vertel me iets over tatoeage en piercing in de gevangenis?
Wie doet het?
Moet je ervoor betalen? Hoe?
Wordt het materiaal ontsmet? Hoe?*
31. *Wat zijn de mogelijkheden om injectiemateriaal te desinfecteren in de gevangenis?*
32. *Denk je dat gebruikers hun gebruik veranderen/aanpassen gedurende hun opsluiting?
Op welke manier? Keuze van producten? De manier waarop ze gebruiken?
De frequentie? Wanneer? Waar? Alleen of met meerderen? Verschillen in andere gevangenissen?
Zijn er personen die beginnen te gebruiken in de gevangenis?*
33. *Verandert het gebruik opnieuw bij vrijlating?
Waarom? Hoe?
En tijdens penitentiair verlop?*
34. *Waarom wordt, volgens jou drugs gebruikt in de gevangenis?*
35. *Vertel me iets over het voorkomen van overdosis in de gevangenis?*
36. *Vertel me iets over seksualiteit in de gevangenis?
Gebeuren er verkrachtingen?
Zijn er gedetineerden die zich prostitueren om drugs te kunnen betalen?
Denk je dat gedetineerden hun voorzorgen nemen door condooms te gebruiken?
En tijdens intiem bezoek en penitentiair verlop?*

Afronding

37. *Welke zijn, volgens jou, de voorwaarden onder dewelke gedetineerden het meest oprecht kunnen antwoorden op een vragenlijst rond hun druggebruik en besmettelijke ziekten*
 - *Wie moet hen ondervragen?*
 - *Wat is het beste ogenblik?*
38. *Welke zijn de redenen die je overtuigd hebben dit interview te aanvaarden?*
39. *Wat moet er gebeuren om de situatie in de gevangenis te verbeteren (ten aanzien van problemen besproken in het interview)? Concrete suggesties ...*
40. *Denk je dat we alles hebben overlopen? Zijn er belangrijke zaken vergeten?*
41. *Welke indruk heb je van het interview?
Voelde je je gemakkelijk?
Vond je het interessant?*

Vragenlijst Pre-enquete: Gedetineerden

Inleiding

"Hallo, ik ben onderzoeker bij PRC (Preventiedienst verbonden aan MSOC Free Clinic te Antwerpen), en ik werk, volledig onafhankelijk van de penitentiaire administratie. Ik werk mee aan een onderzoek rond het druggebruik in de gevangenis en daaraan verbonden gezondheidsrisico's. De bedoeling van dit onderzoek is een bijdrage te leveren aan een beter gezondheidsbeleid in de gevangenis. Wanneer ik spreek over gezondheid, bedoel ik daarmee niet alleen fysieke gezondheid en het ontbreken van ziekte, maar ook psychische gezondheid en welzijn, in het algemeen, van gedetineerden."

Deze precisering van de definitie 'gezondheid', verklaart voor de geïnterviewde waarom men bijvoorbeeld vragen stelt rond het regime en waarom men niet direct begint met vragen te stellen rond het medische.

In het kader van dit onderzoek, ga ik interviews afnemen bij gedetineerden omdat zij de eerste betrokkenen zijn.

Ik leg nogmaals de nadruk op de vertrouwelijkheid van dit interview. Ik gebruik deze bandrecorder vooral omdat ik dan vollediger ben wat betreft de verkregen gegevens. Hetgeen gedurende het gesprek wordt genoteerd en opgenomen blijft anoniem: de bandjes worden vernietigd nadat ze zijn verwerkt en uw naam zal nergens worden vermeld.

Ik wil u interviewen omdat uw ervaringen in en van de gevangenis me kunnen helpen beter te begrijpen hoe bepaalde zaken eraan toe gaan in de gevangenis.

Ik ben het interview met een aantal vragen om je huidige detentiesituatie te verduidelijken."

Tijdsgebonden en omgevingsvariabelen

De vragen 1 tot 5 hebben de bedoeling informatie te verzamelen betreffende tijdsgebonden en geografische variabelen maar ook om informatie te verkrijgen over de situatie van de gedetineerde die de interpretatie van de antwoorden kan beïnvloeden. Indien de gedetineerde verschillende instellingen heeft gekend, moet de interviewer erop letten steeds te vragen over welke instelling of welke periode van detentie de gedetineerde praat. Hij kan eveneens vragen naar vergelijkingen tussen gevangenissen. Indien de gedetineerde meerdere gevangenissen heeft gekend, moet de interviewer indien nodig, de vragen toespitsen op een vergelijking tussen het beste en slechtste systeem dat de gedetineerde heeft gekend.

1. *Hoelang zit je al in de gevangenis?*
2. *Ben je op dit ogenblik gedetineerd of in voorlopige hechtenis?*
3. *Is dit je eerste detentie?*
Indien niet: *Hoeveel keer heb je al in de gevangenis gezeten?*
4. *Ben je nog in andere gevangenissen geweest dan deze? De welke?*
5. Niet vragen bij eerste detentie en voorhechtenis.

Indien je veroordeelde bent: *Tot welke straf ben je door de rechter veroordeeld?*

Indien er nog vorige veroordelingen waren: *En de vorige keren? Hoelang heb je de vorige keren in de gevangenis gezeten?*

Regime

De vragen 6 tot 12 gaan over indicatoren rond de variabele ' regime' en dienen ook om het vertrouwen op te bouwen bij de gedetineerde.

6. *Wat zijn de karakteristieke eigenschappen van het regime op jullie sectie? Indien de vraag niet begrepen wordt: Hoe ziet jullie dag eruit, onder welke voorwaarden leven jullie op de sectie,...? Hoe leven jullie?
Heb je andere soorten regime gekend? Hoe waren die?*
7. *Hoe zijn druggebruikers vertegenwoordigd op de secties?
Is dat anders dan in andere gevangenissen waar je bent geweest?
Vind je dat er veel gebruikers zijn op jullie sectie?
Indien ja: Hoe leef je daarmee?
Hoe zit dat in de rest van de gevangenis?*

Indien de geïnterviewde niet duidelijk omschrijft wat hij zelf verstaat onder een druggebruiker, is het van belang hier rond een vraag te stellen:

Wat is, voor u, een druggebruiker?

8. *Wat zijn hier de mogelijkheden voor werk en opleiding?
Heb je werk of volg je een opleiding? De welke? Waarom?
En in de andere gevangenissen waar je bent geweest?*
9. *Welke sportactiviteiten bestaan er?
Neem je deel aan deze activiteiten? Waarom?
Hoe was dat in andere gevangenissen die je hebt gekend?*
10. *Welke contacten heb je nog met mensen van buiten? (familie, vrienden,...)*
11. *Heb je de indruk dat het soort regime het gebruik van drugs beïnvloedt? Op welke manier?
Zijn er andere factoren die hun invloed hebben? De welke?*
12. *Wat vind je van speciale secties voor drugverslaafden zoals de drugvrije secties (drug free unit) die in bepaalde gevangenissen bestaan?*

Relaties

De vragen 13 tot 18 beantwoorden aan de 'relationele' variabele. Ze vormen een aanleiding om over te gaan naar de meer gevoelige onderwerpen

13. *Hoe vind je drugs in de gevangenis?
En om gebruikers te herkennen?
Worden er urinetesten afgenomen? Indien ja: Hoe gaat dat in de praktijk? Waar? Door wie?
Wanneer? Ten aanzien van welke gedetineerden?
Verliep dat op dezelfde manier in de andere gevangenissen waar je bent geweest?*
14. *Welke sancties worden genomen tegen gebruikers?
En tegen dealers?
Was dat hetzelfde als in de andere gevangenissen waar je bent geweest?*
15. *Denk je dat controles naar drugs en de bestraffing een invloed hebben op het gebruik? De welke?
Vragen naar de specifieke invloed van urinetesten.*
16. *Beschrijf me de relatie tussen gedetineerden en bewaarders?*
17. *Welk is de houding van bewaarders ten aanzien van drugs en gebruikers?
Is men tolerant? Wanneer schrijft men rapportbriefjes?
En in andere gevangenissen waar je verbleven hebt?*

18. *Beschrijf me de relatie tussen gedetineerden onderling?
Wat is de invloed van druggebruik op die relaties?
Hoe zijn de relaties tussen gedetineerden die gebruiken en zij die niet gebruiken?
En in andere gevangenissen waar je verbleven hebt?*

Bereikbaarheid van het product

Deze groep vragen betreft de variabele 'bereikbaarheid van producten'. Kijk verderop voor de rest van de indicatoren.

19. *Leg me uit hoe drugs circuleren in de gevangenis?
Welke producten kan men er vinden?
Wat is de kwaliteit ervan?
Wat is de prijs vergeleken met buiten?
Met wat koopt een gedetineerde drugs?
Wie brengt het binnen? Hoe?
Zijn er verschillen in de organisatie van trafiek tussen de verschillende gevangenissen waar je bent geweest?
Welke problemen veroorzaakt de drugtrafiek?
Veroorzaakt dat geweld?
Welke zijn andere oorzaken van geweld?*

Verantwoordelijkheid voor de zorgverstrekking

De vragen 20 - 27 betreffen de variabele 'verantwoordelijkheid voor de zorgverstrekking'.

20. *Welke steun kan een gedetineerde krijgen bij:*
- *Artsen?*
 - *Verpleging?*
 - *Psychologen en psychiaters?*
 - *Sociaal assistenten?*
 - *Steun van buiten zoals van organisaties, bezoek,...?*
- Zijn deze verschillende personen beschikbaar wanneer men op hen een beroep doet?
En in de andere bekende gevangenissen?*
21. *Wat vind je in het algemeen van het voorschrijven van medicatie door de artsen?*
22. *Krijgen druggebruikers een medicamenteuze behandeling voor hun ontwenning? Onder welke voorwaarden? Duur? Met welke medicijnen? Specifieke voorwaarden in verband met regime?*
23. *Hebben gedetineerden de mogelijkheid om een langdurige behandeling met vervangmedicatie te volgen (met methadon)? Hoe verloopt dat? Hoe zijn de modaliteiten: wie schrijft de medicatie voor, dosering, duur?*
24. *Welke gedetineerden krijgen die mogelijkheid?
Wat vind je daarvan?
En in andere gevangenissen waar je bent geweest?*
24. *Beschrijf me het klaarmaken en ronddelen van medicatie?
Vertel me over door de arts voorgeschreven medicatie die wordt achtergehouden?*
25. *Wat zijn volgens jou de belangrijkste behoeften van gedetineerden op vlak van gezondheid in zijn ruime betekenis?
Wat denk je dat er moet gebeuren om de gezondheidstoestand van druggebruikers te verbeteren?*
26. *Zijn er gedetineerden die AIDS of Hepatitis hebben?
Weet je hoe je daarmee kunt besmet raken? Van wie weet je dat?*
27. *Is er een mogelijkheid om je voor deze aandoeningen te laten testen?
Hoe gebeurt dat?*

Hoe was dat in andere gevangenissen?

Gedrag

De vragen 28-33 hebben betrekking op de variabele 'gedrag'.

28. *Vertel me iets over tatoeage en piercing in de gevangenis?
Wie doet het?
Worden ze betaald? Hoe?
Wordt het gebruikte materiaal ontsmet? Hoe?*
29. *Welke mogelijkheden heeft men in de gevangenis om injectiemateriaal te ontsmetten?*
30. *Denk je dat gebruikers hun gebruik aanpassen gedurende de detentie?
Op welke manier? Wat betreft de keuze van producten? De manier waarop ze gebruiken?
De frequentie? Wanneer? Waar? Alleen of met meerderen? Verschillend naargelang de gevangenis?
Zijn er mensen die beginnen te gebruiken in de gevangenis?*
31. *Waarom gebruikt men, volgens jou, in de gevangenis?*
32. *Vertel me iets over het voorkomen van overdosis?*
33. *Vertel me iets over seksualiteit in de gevangenis?
Komen er verkrachtingen voor?
Zijn er gedetineerden die zich prostitueren om drugs te kunnen kopen?
Denk je dat gedetineerden voorzorgen nemen door condooms te gebruiken?
En tijdens intiem bezoek en penitentiair verlof?*

Afronding

De variabele met betrekking tot het epidemiologisch onderzoeksinstrument.

34. *Welke zijn, volgens jou, de voorwaarden onder dewelke gedetineerden het meest oprecht durven antwoorden op vragen betreffende hun druggebruik en besmettelijke aandoeningen?
- Wie moet hen ondervragen?
- Wat is het beste ogenblik?*
35. *Welke zijn de redenen die men u heeft voorgesteld om het interview te aanvaarden?
Om welke reden hebben, volgens jou, gedetineerden het interview niet willen doen?*
36. *Wat zou er moeten gebeuren om de toestand in de gevangenis te verbeteren (ten aanzien van de in het interview besproken problemen)? uitgedrukt in concrete suggesties...*
37. *Denk je dat we alles hebben besproken? Zijn er belangrijke onderwerpen vergeten?*
38. *Wat zijn je bedenkingen ten aanzien van het interview?
Voelde je je gemakkelijk?
Vond je het interessant?*

Vragenlijst Pre-enquete: Penitentiaire Beambten.

Inleiding

"Goedendag. Ik ben onderzoeker op Free Clinic te Antwerpen en ik werk volledig onafhankelijk van de penitentiaire administratie. Ik leid een onderzoek over druggebruik in de gevangenisomgeving en de daaraan gekoppelde gezondheidsrisico's.

Het doel van dit onderzoek is om aanbevelingen te geven die de werkomstandigheden kunnen verbeteren, de gezondheid van het penitentiair personeel te beschermen en de gezondheid van de gedetineerden te verbeteren.

Wanneer ik het woord 'gezondheid' gebruik bedoel ik niet alleen de fysische gezondheid of de afwezigheid van ziekten maar ook de psychische gezondheid en het algemeen welzijn.

In het kader van dit onderzoek is het dan ook normaal dat ik interviews afneem van penitentiaire beambten. uiteindelijk zijn de 'professionals' op het terrein en staan zij in dagelijks contact met de gedetineerden.

Ik wil het vertrouwelijke van dit interview benadrukken. Alles wat ik hier opschrijf en opneem blijft anoniem. Ik gebruik dit opnameapparaat enkel omdat het mij toelaat completer te zijn in mijn analyses. Maar alles blijft anoniem: na het uittypen worden de opnames vernietigd en jouw naam wordt nergens vermeld.

De bedoeling waarom ik dit interview met jou heb is om beter te begrijpen wat er zich in de gevangenis afspeelt.

Ik weet dat drugs in de gevangenis een complex gegeven zijn, ik begin dit interview dan ook met de volgende vraag..."

Regime

De vragen 1 - 8 hebben betrekking op de variabele 'regime'. De variabele 'regio' komt tot uiting in de identificatiefiche en de variabele (temporelle) wordt op verschillende niveaus van het interview ingebracht.

1. Omschrijf mij de situatie in X.?

Deze algemene vraag heeft de bedoeling om na te gaan hoe de geïnterviewde de vraag begrijpt en waar hij de accenten legt: de omvang van het fenomeen, is het gebruik een probleem voor hem, angst voor aids, ...

2. Aan welk regime zijn druggebruikers onderworpen in deze gevangenis?

Is het hetzelfde regime als voor de andere gedetineerden?

Indien specifieke antwoorden: Wat zijn de karakteristieken?

3. Hoe zijn de druggebruikers verdeeld over de verschillende secties?

4. Welke zijn de werk- of opleidingsmogelijkheden in X.?

Hebben druggebruikers dezelfde toegang hiertoe als andere gedetineerden?

5. Welke zijn de sportieve of culturele activiteiten in X.?

Hebben druggebruikers dezelfde toegang hiertoe als andere gedetineerden?

6. Welke zijn de contactmogelijkheden met de buitenwereld (familie, vrienden, ...)?

Zijn die dezelfde voor druggebruikers?

7. Heeft, in jouw ogen, het type van regime een invloed op het druggebruik?

Waarom? Op welke manier?

8. Wat denk jij over speciale secties (afdelingen) voor drugverslaafden die bestaan in bepaalde gevangenissen zoals drugvrije secties (drug free units)?

Relaties

De vragen 9-21 hebben betrekking op de relationele variabele en de positie van de penitentiaire beambte t.o.v. het werk en het druggebruik met uitzondering van vraag 19 die betrekking heeft op de variabele 'verkrijgbaarheid van het product' (deze plaats laat toe om het te vergelijken met het opsporen en het sanctioneren maar eveneens om de vragen 10-15 en 20-21 te scheiden).

9. Hebt u één of verschillende specifieke opleidingen (vormingen/trainingen) gekregen i.v.m. drugs? Welke?

Was uw deelname verplicht of op vrijwillige basis?

Wat interesseerde u in deze vormingen?

Waar hield u niet van?

Welke zijn, algemeen gesproken, uw verzuchtingen (wensen) wat betreft vormingen?

10. Hoe zou je je rol (positie) definiëren voor wat uw werk in het algemeen betreft?

11. Wat denkt u over drugs?

12. Wat denkt u over druggebruikers?

13. Hebben drugs een invloed op uw werkomstandigheden?

Welke?

14. Welke doelen streeft u na m.b.t. drugs en druggebruikers?

15. Wat is uw eigen ideaal m.b.t. drugs in de gevangenis?

En wat is uw ideaal voor druggebruikers?

16. Welke manieren worden gebruikt om drugs te vinden?

Hoe komt men ertoe om een druggebruiker te identificeren?

Worden er urinetesten gebruikt in X.?

Indien ja : Hoe worden ze gebruikt? Door wie? Op welke manier? Wanneer?

17. Welke sancties worden genomen tegen druggebruikers?

En tegen dealers?

18. Denkt u dat drugcontroles en sancties een invloed hebben op het druggebruik? Welke?

En de urinetesten?

Bereikbaarheid van het product

19. Leg mij uit hoe de handel is georganiseerd?

Welke producten vindt men?

Voor welke prijzen?

Welke kwaliteit? Hoe kopen gedetineerden drugs?

Hoe komt het binnen?

Welke problemen veroorzaken de handel in drugs?

Is dit aanleiding tot geweld t.o.v. penitentiaire beambten?

En tussen gedetineerden onderling?

Wat zijn andere oorzaken voor geweld t.o.v. penitentiaire beambten?

En tussen gedetineerden?

20. Omschrijf mij de onderlinge relaties tussen penitentiaire beambten en gedetineerden?

En met gedetineerde druggebruikers in het bijzonder?

21. Omschrijf mij de relaties tussen gedetineerden onderling?

En tussen druggebruikers?

Wat zijn de relaties tussen gedetineerden die gebruiken en zij die niet gebruiken?

Gedrag

De vragen 22-25 gaan over «gedrag», risicogedrag wordt later nog bevroegd (vragen 34-38).

22. *Denkt u dat druggebruikers hun gebruik aanpassen wanneer ze in de gevangenis verblijven? Waarom? Op welke manier: keuze van producten, de gebruikswijze, de frequentie, wanneer, waar, alleen of met meerderen? Is dit verschillend naargelang de gevangenis?*

Zijn er personen die met hun gebruik begonnen zijn in de gevangenis?

23. *Welke factoren beïnvloeden het gebruik?*

Zijn er meer kritieke (risicovolle) momenten die het gebruik beïnvloeden?

Ziet u een verschil in het gebruik van de gedetineerden:

-die voor de eerste keer binnen komen en diegenen die reeds een aantal keer in de gevangenis zaten?

-gedurende de lengte van het verblijf?

-tussen diegenen en voorarrest en de veroordeelden?

24. *Wat kunt u me vertellen i.v.m. overdosissen?*

25. *Waarom gebruiken, naar uw aanvoelen, gedetineerden drugs in de gevangenis?*

Verantwoordelijkheid voor zorgverstrekking

De vragen 26-34 hebben betrekking op de variabelen 'zorgverantwoordelijkheid'. De vragen daarna i.v.m. risico's, hebben betrekking op de variabele 'epidemiologisch onderzoeksinstrument'.

26. *Wat bestaat er hier i.v.m. het opnemen van de verantwoordelijkheid t.o.v. druggebruikers?*

27. *Wat zou er volgens u moeten gebeuren om de gezondheid van penitentiaire beambten te beschermen?*

28. *Wat zijn volgens u de algemene gezondheidsbehoeften van de gedetineerden? Wat denkt u dat er zou moeten gebeuren om de gezondheid van druggebruikers te verbeteren of te beschermen? Wat denkt u over het voorschriftbeleid van de artsen hier?*

30. *Krijgen de gedetineerden hier een medicamenteuze behandeling voor het afkicken(voor het onderdrukken van ontwenningsverschijnselen? Wat denkt u hiervan?*

31. *Hebben de gedetineerden hier toegang tot een behandeling met substitutiemedicatie?Wat denkt u van het gebruik van langdurige substitutieprogramma's (met methadon) in de gevangenis?*

32. *Kan u mij vertellen hoe het aanmaken en de verdeling van medicatie wordt georganiseerd?*

33. *Oefenen de gedetineerden druk uit met het oog op het verkrijgen van medicatie?*

Welke drukkingsmiddelen? Geweld? 'Affectieve' druk?

Welk type gedetineerden of in welke gevallen?

Hoe reageert u in dergelijke gevallen?

34. *Zijn er gedetineerden die aids of hepatitis hebben?*

Weet u hoe u daarmee besmet kunt worden? Waar hebt u dat geleerd?

Wat zijn de mogelijkheden voor penitentiaire beambten om zich te laten testen?

Kunnen gedetineerden zich hier laten testen voor deze ziekten?

35. *Kan u mij iets vertellen over het injectiemateriaal en de mogelijkheden om het te ontsmetten?*

36. *Kan u mij iets vertellen over tatoeages en piercing in de gevangenis?*

37. *Kan u mij iets vertellen over seks in de gevangenis?*

38. *Welke zijn de gezondheidsrisico's voor penitentiaire beambten die een gevolg zijn van druggebruik in de gevangenis?*

Bestaan er voor penitentiaire beambten manieren om zich te beschermen? Welke?

39. *Welke zijn de gezondheidsrisico's voor gedetineerden die te maken hebben met druggebruik?Welke manieren zijn er om zich te beschermen?*

Afronding

40. Welke zijn volgens u noodzakelijke voorwaarden om gedetineerden betrouwbaar te laten antwoorden op een vragenlijst over hun druggebruik, de risico's en besmettelijke aandoeningen?

-wie kan de interviews het beste doen?

-wanneer is het meest geschikte moment?

41. Wat moet er volgens u gebeuren om de huidige toestand te verbeteren?

Hebt u concrete suggesties?

42. Denkt u dat we alle relevante vragen gesteld hebben? Is er niets belangrijks vergeten?

Vragenlijst Pre-enquete: Medisch personeel

Inleiding

"Goedendag. Ik ben onderzoeker bij Free Clinic en ik werk in volledige onafhankelijkheid van de penitentiaire administratie. Ik doe een onderzoek over druggebruik in de gevangenisomgeving en de daaraan gekoppelde gezondheidsrisico's. De doelstelling van het onderzoek is een epidemiologisch onderzoeksinstrument te ontwikkelen en aanbevelingen te geven om de gezondheidszorgen in de gevangenis te verbeteren en de gezondheid van de gedetineerden te beschermen. Als ik het woord 'gezondheid' gebruik, denk ik niet alleen aan de fysische gezondheid en ziekten maar ook aan de psychische gezondheid en het algemeen welzijn.

In het kader van dit onderzoek worden ook interviews afgenomen van het medisch en verpleegkundig personeel. Zij zijn immers professionelen op het terrein zelf die een geprivilegieerde relatie hebben met de gedetineerden en die gesensibiliseerd zijn rond druggebruik en risicogedrag.

Ik benadruk het confidentiële van dit interview. Ik gebruik deze dictafoon enkel om meer volledig te kunnen zijn in mijn analyses. Wat ik hier opschrijf en opneem blijft anoniem: de tapes worden vernietigd na het uitypen en uw naam wordt nergens vermeld.

Ik hield eraan om u te ontmoeten omdat uw ervaring me zal helpen om beter te begrijpen wat er gebeurt in de gevangnissen.

Ik weet dat druggebruik in de gevangenis een complex gegeven is, ik begin dit interview dan ook met de volgende vraag..."

Regime

De vragen 1-4 hebben betrekking op de variabele 'regime'

1. *Wat kan u me zeggen over de situatie in X.?*

Deze algemene vraag wordt gesteld om te na te gaan hoe het medisch personeel de vraag begrijpt en welke accenten hij legt: de grootte van het probleem, is gebruik een probleem voor hem, vrees naar gezondheidsaspecten, moeilijkheden in de hulpverlening, ...

2. *Vertel mij over het regime waaraan druggebruikers hier onderworpen zijn? Is het identiek of verschillend aan dat van de andere gedetineerden? Indien verschillend, hoe en waarom? Hoe worden druggebruikers verdeeld in de gevangenis?*
3. *Denkt u dat het type regime waaronder gedetineerden ressorteren een invloed heeft op het druggebruik? Waarom?*
4. *Wat denkt u over speciale secties voor druggebruikers die bestaan in bepaalde gevangnissen zoals bvb. drug free-units?*

Beschikbaarheid van het product

De vraag 5 heeft betrekking op de variabele 'beschikbaarheid'.

5. *Hoe wordt, volgens u, de drughandel georganiseerd? Welke zijn de beschikbare producten? Kwaliteit? Prijs? Welke problemen stelt de handel voor het medisch personeel?*

*En voor de gedetineerden?
Is er sprake van geweld?
Zijn er andere oorzaken van geweld?*

Relaties

De vragen 6-12 omvatten de variabele 'relaties' (+ 38, 39, 42).

- 6. Welke manieren worden er gebruikt om de producten te vinden en de gebruikers te identificeren? Worden er hier urinetesten gebruikt? Indien ja: hoe worden ze uitgevoerd, door wie, wanneer, ...? Wat denkt u, algemeen gesproken, over urinetesten vanuit een sanctie en controlebeleid (niet vanuit een therapeutisch oogmerk).*
- 7. Welke sancties worden getroffen t.o.v. gebruikers? En t.o.v. dealers?*
- 8. Denkt u dat de uitgevoerde controles en straffen een invloed hebben op het gebruik? In welke mate? En de urinetesten?*
- 9. Kan u mij de relaties beschrijven tussen de bewaarders en de gedetineerden? En tussen gedetineerden onderling?*
- 10. Hebt u specifieke opleidingen gehad m.b.t. drugs? Welke? Wat waren de sterke en zwakke punten? Wat zijn uw eigen verzuchtingen i.v.m. vormingen?*
- 11. Wat denkt u over drugs?*
- 12. Welk beeld hebt u van druggebruikers?*

Gedrag

De vragen 13-17 hebben betrekking op de variabele 'gedrag'. De vragen m.b.t. risicogedrag komen later nog aan bod (29-37).

- 13. Waarom gebruiken, volgens u, gedetineerden drugs in de gevangenis? Zijn er, naar uw weten, gedetineerden begonnen met hun gebruik in de gevangenis?*
- 14. Welke factoren hebben volgens u invloed op het gebruik in de gevangenis?*
- 15. Wijzigen gebruikers, volgens u, hun gebruik wanneer ze worden opgesloten? Waarom? Op welke manier: de frequentie, de plaats, alleen of in groep, de gebruikte middelen?*
- 16. Ziet u bepaalde meer risicovolle momenten m.b.t. het gebruik?
Ziet u een verschil in het gebruik van de gedetineerden:
-die voor de eerste keer in de gevangenis belanden en diegenen die reeds verschillende keren werden opgesloten?
-gedurende het verblijf?
-tussen voorarrest en gestraften?*
- 17. Weet u iets over overdosissen?*

Verantwoordelijkheid voor zorgverstrekking

De vragen 18-48 hebben betrekking op de variabele 'zorgverantwoordelijkheid' met uitzondering van de vragen 29-37 die gelieerd zijn aan risicogedrag.

- 18. Hoe definieert u uw eigen rol t.o.v. de gedetineerden?*
- 19. Van wie komen de vragen naar hulpverlening?*
- 20. Rond welke druggereleateerde problemen neemt u verantwoordelijkheid?*
- 21. Op welke momenten komt u tussen?
Bij aankomst?
Gedurende de detentie?
Bij het verlaten van de gevangenis?*

22. *Gebruiken de gedetineerden drukkingsmiddelen om medicamenten te krijgen? Welke: geweld, emotionele druk? Welke gedetineerden of in welke gevallen? Hoe reageert u in dergelijke gevallen?*
23. *Wat zijn uw richtlijnen wat betreft het voorschrijven van medicamenten?*
24. *Beïnvloedt de gevangenisomgeving uw voorschrijfgedrag? Anders gezegd, ziet u een verschil tussen de behandeling die u geeft aan gedetineerden en patiënten buiten? Welke factoren liggen aan de oorsprong van dit verschil?
Of bij verpleegkundig personeel:
Wat is de attitude van de arts m.b.t. het voorschrijven van medicatie?
Denkt u dat er een verschil is tussen de manier waarop de arts gedetineerden of patiënten buiten behandelt? Welke factoren liggen aan de oorsprong van dit verschil?*
25. *Kunnen gedetineerde druggebruikers genieten van een medicamenteuze ontwenningbehandeling? Welke middelen, de duur, de voorwaarden?*
26. *Hebben de gedetineerden hier toegang tot langdurige substitutiebehandeling? Onder welke voorwaarden? Welke modaliteiten? Voortzetting en/of aanvangen?*
27. *Wat vindt u, algemeen gesproken, van methadon-substitutieprogramma's in de gevangenis?*
28. *Hoe wordt de medicatieverstrekking georganiseerd?*
29. *Vertel mij over infectieziekten in de gevangenis?
Wat kunt u mij vertellen over de transmissierisico's (HIV, Hepatitis, TBC) in de gevangenis?*
30. *Met welke andere medische problemen (bvb. abcessen) wordt u geconfronteerd bij druggebruikers in de gevangenis?*
31. *Omschrijf mij de hier gevolgde praktijk voor screening en diagnose (besmettelijke aandoeningen en andere ziekten)?*
32. *Kan u mij iets vertellen over de geestelijke gezondheid bij gedetineerden? Hoe zit het met zelfmoordpogingen in de gevangenis?*
33. *Zijn er preventieactiviteiten en gezondheidsvorming voor gedetineerden?*
34. *Weet u iets over het gebruikte injectiemateriaal en de mogelijkheden om het te ontsmetten?*
35. *Wat weet u over tatoeages en piercings in de gevangenis? Hoe wordt het materiaal gedesinfecteerd?*
36. *Kan u mij vertellen over seks in de gevangenis? Zijn er gedetineerden die zich prostitueren voor drugs? Gebeuren er verkrachtingen? Hoe geraken gedetineerden hier aan voorbehoedsmiddelen (condooms)? Denkt u dat gedetineerden die middelen gebruiken in de gevangenis? Waarom? En gedurende penitentiair verlof of 'intieme' bezoeken?*
37. *Wat zijn volgens u de voor- en nadelen van penitentiair verlof m.b.t. risicogedrag?*
38. *Wat zijn uw materiële werkomstandigheden?*
39. *Hoe zou u uw relaties met de gedetineerden omschrijven? En met gedetineerde druggebruikers in het bijzonder?*
40. *Hoe evalueert u uw bereikbaarheid voor de gedetineerden?
Indien arts: hoe evalueert u de bereikbaarheid van het verpleegkundig personeel?
Indien verpleegkundige: hoe evalueert u de bereikbaarheid van de arts(en)?*
41. *Welke doelstellingen streeft u na i.v.m. de drugproblematiek?*
42. *Wat is uw ideaalbeeld m.b.t. het opnemen van de drugproblematiek?*
43. *Gebeuren er, onafhankelijk van uw eigen werk, andere zaken die betrekking hebben op de drugproblematiek?
In welke context wordt daarop beroep gedaan?
Wat is hun bereikbaarheid?
Hoe zijn de relaties tussen de gedetineerden en de psychosociale dienst?*
44. *Hoe is uw samenwerking met andere professionelen in de gevangenis?
Indien huisarts: met de verpleegkundigen? Met de psychiater? met andere artsen? met de psychologen? met de sociaal assistenten?*

Indien psychiater: *met de verpleegkundigen? met de (huis)artsen? met de psychologen? met de sociaal assistenten?*

Indien verpleegkundige: *met de artsen? met de psychiater? met andere verpleegkundigen? met de psychologen? met de sociaal assistenten? met de directie? met de bewaarders? met externe organisaties (welke?)*

45. *Wat zijn, volgens u, de noden van u en uw dienst om de gezondheid in de gevangenis te bevorderen?*
46. *Wat zijn, volgens u, de gezondheidsnoden van de gedetineerden?*
47. *Wat zou men, volgens u, moeten doen om de gezondheid van de penitentiaire beambten te verbeteren of te beschermen?*
48. *Wat zou men, volgens u, moeten doen om de gezondheid van gedetineerde druggebruikers te verbeteren of te beschermen?*

Afronding

Blijft enkel nog de variabele 'epidemiologisch onderzoeksinstrument'.

49. *Welke zijn, volgens u, de voorwaarden waaronder gedetineerden het meest plichtsbewust zullen antwoorden op een vragenlijst over hun druggebruik, de gelopen risico's en besmettelijke aandoeningen?*
-wie zou hen het best interviewen?
-wat is het beste moment?
50. *Wat zou men, volgens u, moeten doen om de toestand te verbeteren (m.b.t. de problemen die aan bod zijn gekomen in de loop van dit interview). Concrete suggesties? Wat denkt u van projecten die ontwikkeld zijn in andere Europese landen zoals spuitenruil, gecontroleerde medische heroïneverstrekking, enz.*
51. *Denkt u dat we volledig zijn geweest in onze vraagstelling? Zijn we niets belangrijks vergeten?*

BIJLAGE 1.3 : SCHEMA KWALITATIEVE ANALYSE PRE-ENQUÊTE

Indicatoren enquête	M	PB	G
I. Risicogedragingen en gezondheidsrisico's			
1.1. Onveilig gebruik van injectiemateriaal, orale- nasale drugparaferalia			
1.1.1. Geen nieuw injectiemateriaal beschikbaar			
1.1.2. Desinfecteren niet mogelijk (injectiemateriaal en naalden)			
1.1.3. Gebruik zelfgemaakt injectiemateriaal			
1.1.4. Delen van injectiemateriaal			
1.1.5. Delen van orale-nasale drugparaferalia			
1.1.6. Onvoldoende of foute informatie over veilig gebruik			
1.1.7. Gebruik van zelfgemaakte roesmiddelen			
1.2. Risicogedrag op seksueel vlak			
1.2.1. Regime bepaalt condoomgebruik			
1.2.2. Risicogedrag door prostitutie			
1.2.3. Risicogedrag door verkrachting			
1.3. Weinig informatiedoorstroming over risicogedragingen			
1.4. Misbruik van medicatie			
1.4.1. Opsparen van medicatie			
1.4.2. Medicatiebedeling gebeurt niet door medisch personeel			
1.4.3. Slechte medische opvolging van medicatiegebruik			
1.4.4. Verhandelen van legale middelen			
1.4.5. Medicatiegebruik gerelateerd aan aanbod drugs en substitutiemedicatie binnen gevangenis			
1.4.6. Binnenbrengen medicatie			
1.5. Verveling, machtsmisbruik, onzekerheid omtrent juridische toestand leiden tot gezondheidsrisico's (psychisch onwelzijn)			
1.6. Impact overbevolking creëert op alle vlakken gezondheidsrisico's			
1.7. Onwetendheid omtrent serostatus, te weinig informatie over besmettingsmogelijkheden			
1.8. Regime bepaalt begin van drug- en medicatiegebruik in gevangenis			
1.8.1. Onwelzijn, verveling beïnvloedt begin drug- en medicatiegebruik			
1.8.2. Repressie beïnvloedt begin druggebruik			
1.8.3. Gezondheidsrisico's ondergeschikt aan roes			
1.8.4. Onwelzijn, verveling beïnvloedt voortzetting drug- en medicatiegebruik			
1.8.5. Onwelzijn, verveling beïnvloedt herval in drug- en medicatiegebruik			
1.9. Slecht functioneren medische dienst			
1.9.1. Toedienen verkeerde of onvoldoende medische zorgen			
1.9.2. Medische hulpvragen krijgen onvoldoende aandacht			
1.9.3. Onvoldoende kennis over specifieke medische problematiek bij druggebruikers			
1.9.4. Moeilijk of onmogelijk zich te laten testen op infectieziekten en/of slechte			

Indicatoren enquête	M	PB	G
<p>counseling</p> <p>1.9.5.Ontbreken van medicamenteuze behandeling via substitutiemedicatie bij ontwenning</p> <p>1.9.6.Slechte opvolging medisch dossier tijdens detentie en/of na vrijlating</p> <p>1.9.7.Gebrek aan goede tandverzorging</p> <p>1.10.Risicogedrag tijdens penitentiair verlop, halve vrijheid, na vrijlating</p> <p>1.10.1.Risicogedrag ten gevolge van de soort producten</p> <p>1.10.2.Risicogedrag ten gevolge van wijze van gebruik</p> <p>1.10.3.Seksueel risicogedrag</p> <p>1.11.Risico op overdosis</p> <p>1.11.1.Overdosis tijdens penitentiair verlop, halve vrijheid, na vrijlating</p> <p>1.11.2.Overdosis in gevangenis</p> <p>1.12.Delen van hygiënisch materiaal veroorzaakt gezondheidsrisico's</p> <p>1.13.Slechte hygiëne, slechte voeding creëert gezondheidsproblemen en onwelzijn</p> <p>1.14.Tatoeage, piercing</p> <p>1.14.1.Delen van naalden</p> <p>1.14.2.Niet desinfecteren van reeds gebruikte naalden</p> <p>1.15.Vrouwen</p> <p>1.15.1.Minder mogelijkheden voor opleiding, sport, ontspanning</p> <p>1.15.2.Meer medicatiegebruik</p> <p>1.16.Minderheidsgroepen lopen grotere gezondheidsrisico's</p> <p>1.17.Gebrek aan informatie over gezondheidsrisico's.</p>			
<p>2.Negatieve gevolgen van drughandel</p> <p>2.1.Weinig informatiedoorstroming</p> <p>2.2.Trafiek veroorzaakt geweld, manipulatie, chantage</p> <p>2.2.1.Tekort aan drugs geeft gedragsproblemen</p> <p>2.3.Informatie over trafiek enkel verkregen via kliksysteem (zwijgplicht)</p> <p>2.4.Invloed van tuchtmaatregelen en sancties zeer beperkt (impact perspectieven, hoeveelste detentie)</p> <p>2.4.1.Tuchtmaatregelen en sancties weinig invloed op trafiek in arresthuis</p> <p>2.4.2.Tuchtmaatregelen en sancties geen invloed op trafiek in strafinrichting</p> <p>2.4.3.Tuchtmaatregelen en sancties verhogen criminaliteit in gevangenis</p> <p>2.5.Celcontrole</p> <p>2.5.1.Celcontrole heeft geen invloed omwille van personeelstekort</p>			

Indicatoren enquête	M	PB	G
<p>2.5.2.Celcontrole heeft geen invloed zonder concrete opvolging</p> <p>2.6.Urinetesten als controlemaatregel hebben geen zin</p> <p>2.7.Buiten houden van drugs onmogelijk omwille van chantage, vindingrijkheid, personeel betrokken bij handel</p> <p>2.8.Georganiseerde maffia zo goed als onaantastbaar</p> <p>2.9.Organisatie drugtrafiek in gevangenis</p> <p>2.9.1.Binnenbrengen van drugs</p> <p>2.9.2.Circuleren drugs binnen gevangenis</p> <p>2.9.3.Betaalmiddel</p> <p>2.9.4.Prijs, kwaliteit</p> <p>2.9.5.Omstandigheden gebruik: plaats, met wie, wanneer</p>			
<p>3. Vorming en opleiding</p> <p>3.1.Huidige opleiding</p> <p>3.1.1.Enkel productinformatie</p> <p>3.1.2.Niet gestandaardiseerde opleidingen</p> <p>3.1.3.Onvoldoende tot geen opleiding</p> <p>3.1.4.Inhoudelijk niet juist afgestemd</p> <p>3.2.Verwachtingen naar opleiding en vorming</p> <p>3.2.1.Omgaan met chantage en manipulatie</p> <p>3.2.2.Voortdurende bijscholing</p> <p>3.3.Opleiding onmogelijk omwille van werkdruk en personeelstekort</p> <p>3.4.Ontwikkeling van modellen rond druggebruik hebben geen zin zonder specifieke opleiding van personeel</p> <p>3.5.Informatieverstrekking (sociale kaart, productinformatie, gezondheidsrisico's) aan gedetineerden</p> <p>3.5.1.Volledig ontbreken van informatieverstrekking</p> <p>3.5.2.Enkel niet gestandaardiseerde opleidingen</p> <p>3.6.Opleidingsmogelijkheden voor gedetineerden</p> <p>3.6.1.Onvoldoende of geen mogelijkheden tot opleiding</p> <p>3.6.2.Onvoldoende bekendheid en toegangsmogelijkheden</p> <p>3.6.3.Niet gestandaardiseerde opleidingen</p>			

BIJLAGEN 2: PRE-TEST

BIJLAGE 2.1: AFFICHES SECTIES

GEZONDHEID EN DRUGS

AAN ALLE GEDETINEERDEN IN DE GEVANGENIS VAN SINT GILLIS

KANDIDATEN GEZOCHT OM DEEL TE NEMEN AAN EEN ANONIEME VRAGENLIJST

FREE CLINIC EN MODUS VIVENDI ZOEKEN VRIJWILLIGERS, DRUGGEBRUIKERS EN NIET-
GEBRUIKERS, OM DEEL TE NEMEN AAN EEN ANONIEME VRAGENLIJST OVER DRUG- EN
MEDICATIEGEBRUIK IN DE GEVANGENIS EN DE RISICO'S VOOR DE GEZONDHEID.

DIT ONDERZOEK EN DE ONDERZOEKERS ZIJN TOTAAL ONAFHANKELIJK VAN DE
GEVANGENISINSTANTIES !

U KUNT ER ZEKER VAN ZIJN DAT ALLE GEGEVENS ANONIEM EN VERTROUWELIJK BLIJVEN !!!

DEZE VRAGENLIJST WORDT AFGENOMEN IN DECEMBER 1999 IN DE GEVANGENIS VAN SINT
GILLIS. ALLE GEDETINEERDEN KRIJGEN EEN UITNODIGING EEN TOT TWEE DAGEN VOOR DE
AFNAME VAN DE VRAGENLIJST.

ALLE DEELNEMERS KRIJGEN EEN TELEFOONKAART VAN 200 FRANK.

WE HOPEN OP EEN GROTE OPKOMST
BEDANKT

Willy De Maere
Free Clinic

Dr. F. Hariga
Modus Vivendi

AAN ALLE GEDETINEERDEN VAN DE GEVANGENIS VAN SINT GILLIS

KANDIDATEN GEZOCHT OM DEEL TE NEMEN AAN EEN ANONIEME VRAGENLIJST OVER GEZONDHEID EN DRUGS

ALLE DEELNEMERS KRIJGEN EEN TELEFOONKAART VAN 200 FRANK

Free Clinic Antwerpen en Modus Vivendi Brussel, twee organisaties die onafhankelijk zijn van de gevangenisautoriteiten en zich bezig houden met het beperken van de gezondheidsrisico's bij druggebruik, zoeken kandidaten om een anonieme vragenlijst in te vullen.

Alle gedetineerden die het Nederlands of Frans machtig zijn, zowel druggebruikers als niet-gebruikers, kunnen deelnemen.

De vragenlijst gaat over drugs- en medicatiegebruik en de risico's voor de gezondheid in de gevangenis. De bedoeling is om achteraf adviezen te geven die de gezondheid van alle gedetineerden ten goede kan komen.

Zowel het onderzoek als de onderzoekers (allemaal van Free Clinic en Modus Vivendi) zijn totaal onafhankelijk van de gevangenisinstanties.

U kunt er zeker van zijn dat alle gegevens en resultaten anoniem en vertrouwelijk zijn.

De vragenlijsten worden in groepjes afgenomen en wanneer ze individueel ingevuld zijn worden ze in een gesloten omslag in een doos gedeponereerd in aanwezigheid van de onderzoekers.

De afname gebeurt morgen of uiterlijk binnen enkele dagen in de ontspanningsruimte van uw sectie.

Na afloop krijgen alle deelnemers ter plaatse een telefoonkaart van 200 frank.

We hopen op een talrijke deelname.

Bedankt

Willy De Maere
Free Clinic

Dr. Fabienne Hariga
Modus Vivendi

BIJLAGE 2.3 : INSTRUCTIES VRAGENLIJST

COMMENT REMPLIR LE QUESTIONNAIRE ?

- N'INSCRIVEZ JAMAIS VOTRE NOM NI SUR LE QUESTIONNAIRE NI SUR L'ENVELOPPE
- UNE SEULE REPONSE PAR QUESTION SAUF SI MENTIONNE DIFFEREMMENT
- SI LA QUESTION NE VOUS CONCERNE PAS METTEZ UNE CROIX DANS LA CASE « NON APPLICABLE »
- SI VOUS NE VOULEZ PAS REpondre A UNE QUESTION, LAISSEZ TOUTES LES REponses EN BLANC
- SI VOUS NE COMPRENEZ PAS UNE QUESTION ET DESIREZ DES EXPLICATIONS VOUS POUVEZ LES DEMANDER AUX ENQUETEURS QUI SONT DANS LA SALLE.
- QUAND VOUS AVEZ TERMINE DE REpondre, METTEZ DANS L'ENVELOPPE, FERMEZ-LA ET DEPOSEZ-LA DANS L'URNE

HOE DE VRAGENLIJST INVULLEN ?

- NOOIT JE NAAM OPSCHRIJVEN. NIET OP DE VRAGENLIJST EN NIET OP DE OMSLAG
- SLECHTS 1 VAKJE AANKRUISEN PER VRAAG, BEHALVE BIJ DE VRAGEN WAAR STAAT 'MEERDERE ANTWOORDEN MOGELIJK'.
- INDIEN EEN VRAAG VOOR JOU NIET GELDT, ZET DAN EEN KRUISJE IN HET VAKJE 'NIET VAN TOEPASSING'
- ENKEL WANNEER JE, VOOR WELKE REDEN DAN OOK, NIET WILT ANTWOORDEN OP EEN BEPAALDE VRAAG, LAAT DAN ALLE VAKJES OPEN. DUS : NIETS AANKRUISEN.
- ALS JE EEN VRAAG NIET BEGRIJPT, KAN JE UITLEG VRAGEN AAN DE ONDERZOEKERS DIE IN DE ZAAL ZIJN.
- NA HET INVULLEN VAN DE VRAGENLIJST, STOP JE DEZE IN DE OMSLAG. DICHTPLAKKEN EN IN DE DOOS STEKEN.

BIJLAGE 2.4 : VRAGENLIJST

PLAATS :

- 1) Geslacht :
-
1	Man
2	Vrouw
- 2) Leeftijd :
1	Jonger dan 21 jaar
2	21-25 jaar
3	26-30 jaar
4	31-35 jaar
5	Ouder dan 35 jaar
- 3) Hoeveel keer zat je al vóór je huidige opsluiting in de gevangenis ?
1	Nooit
2	1 keer
3	2 keer of meer
- 4) Werd je de laatste keer aangehouden
1	Alleen voor drugs (gebruik/handel)
2	Alleen voor andere feiten
3	Voor drugs en voor andere feiten
- 5) Ben je op dit ogenblik
1	In voorarrest
2	Veroordeeld
3	Geïnterneerd
4	In halve vrijheid
5	andere :.....
- 6) Hoelang ben je nu in de gevangenis?
1	Minder dan een maand
2	Langer dan een maand, maar minder dan een jaar
3	Langer dan een jaar
- 7) Heb je tijdens laatste maand van deze opsluiting de kans gehad :
- Om te werken	1 ja	2 neen
- Om een opleiding te volgen	1 ja	2 neen
- Aan sport, ontspanning, ... te doen	1 ja	2 neen
- 8) Heb je tijdens de laatste maand van deze opsluiting bezoek ontvangen ?
1	Ja	2 Neen
- 9) Tijdens de laatste maand van deze opsluiting verveel ik mij
1	Niet
2	Een beetje
3	Veel
4	Heel de tijd

10) Hoe zou je je emotionele en psychische toestand tijdens de laatste maand van je opsluiting omschrijven?

- 1 Ik voel me slecht
- 2 Ik voel me niet zo goed
- 3 Ik voel me redelijk goed
- 4 Ik voel me heel goed

11) Welke drugs heb je gebruikt de laatste maand vóór je opsluiting ?
(Alle gebruikte drugs vermelden)

	Roken en/of slikken	Spuiten
Heroïne	1	2
Cocaïne	1	2
Speed, amfetamines	1	2
XTC	1	2
LSD, paddestoelen	1	2
Methadon, palfium, Temgesic, ...	1	2
Hashish, marihuana	1	2
Benzodiazepines (Valium, Rohypnol, ...)	1	2
Barbituraten (Vesparax, Binocital, ...)	1	2
Alcohol	1	2
Andere : welke ?.....	1	2
Andere : welke ?.....	1	2
Andere : welke ?.....	1	2
Niets gebruikt	1	

12) Welk van deze middelen was, vóór je opsluiting, je lievelingsprodukt (slechts 1 produkt vermelden)?

.....

- 1 Niet van toepassing

13) Volgde je een drugprogramma voor je aankomst in de gevangenis ?

- 1 Niet van toepassing
- 2 Neen
- 3 Ja, met methadon
- 4 Ja, zonder methadon

14) Indien je een programma volgde met methadon, wat gebeurde er bij je laatste aankomst in de gevangenis?

- 1 Niet van toepassing
- 2 De behandeling werd verdergezet zonder onderbreking
- 3 De behandeling werd onmiddellijk stopgezet bij aankomst
- 4 De behandeling werd stopgezet via een afbouwschema van enkele weken

15) Hoe oud was je toen je voor de eerst keer drugs spoot ?

- 1 Nooit gespoten
- 2 Jonger dan 15 jaar
- 3 Jonger dan 20 jaar
- 4 Jonger dan 25 jaar
- 5 Ouder dan 25 jaar

16) Hoeveel keer heb je drugs gespoten in de laatste maand voor je in de gevangenis kwam ?

- 1 Nooit gespoten
- 2 Alle dagen
- 3 Een paar keer per week
- 4 Een paar keer per maand

17) Wanneer was de laatste keer dat je buiten drugs spoot ?

- 1 Nooit gespoten
- 2 De dag of avond voor mijn opname in de gevangenis
- 3 Minder dan 1 maand voor mijn opname
- 4 Tussen 1 maand en 1 jaar voor mijn opname
- 5 Langer dan 1 jaar geleden

18) Heb je spuitmateriaal (spuit, lepel, filter, water) gedeeld de laatste keer dat je spoot vóór je opname in de gevangenis ?

- 1 Nooit gespoten
- 2 Ja, met mijn partner
- 3 Ja, met één of meerdere vrienden
- 4 Ja, met één of meerdere onbekenden

19) Welke producten die rondgaan op de "zwarte markt" (illegaal verkregen) heb je tijdens je huidige of vroeger verblijf in de gevangenis gerookt, geslikt of of gespoten ? (Alle gebruikte drugs vermelden)

	Roken en/of slikken	Spuiten
Heroïne	1	2
Cocaïne	1	2
Speed, amfetamines	1	2
XTC	1	2
LSD, paddestoelen	1	2
Methadon, Palfium, Temgesic	1	2
Hashish, marihuana	1	2
Benzodiazepines (Valium, Rohypnol)	1	2
Barbituraten (Vesparax, Binocetal, ...)	1	2
Alcohol	1	2
Andere : welke :	1	2
Andere : welke :	1	2
Andere : welke :	1	2
Nooit iets gebruikt in de gevangenis	1	

20) Welk van deze middelen is, tijdens je opsluiting, je lievelingsproduct : (slechts 1 produkt vermelden)

.....

- 1 Niet van toepassing

21) Welke van deze middelen heb je voor de eerste keer in de gevangenis gebruikt ?
(Alle gebruikte drugs vermelden).

	Roken en/of slikken	Spuiten
Heroïne	1	2
Cocaïne	1	2
Speed, amfetamines	1	2
XTC	1	2
LSD, paddestoelen	1	2
Methadon, Palfium, Temgesic	1	2
Hashish, marihuana	1	2
Benzodiazepines (Valium, Rohypnol)	1	2
Barbituraten (Vesparax, Binocetal, ...)	1	2
Alcohol	1	2
Andere : welke :	1	2
Andere : welke :	1	2
Andere : welke :	1	2
Nooit iets gebruikt in de gevangenis	1	

22) Heb je ooit spuitmateriaal (spuit, lepel, filter, water) gedeeld in de gevangenis ?

- 1 Niet van toepassing
- 2 Ja
- 3 Neen

23) Is bleekwater (javel) aanwezig om spuitmateriaal te ontsmetten

- 1 Neen
- 2 Aanwezig, maar moeilijk te krijgen
- 3 Aanwezig, en gemakkelijk te krijgen
- 4 Ik weet het niet

24) Heb je ooit zelf een overdosis gehad tijdens je huidig of vroeger verblijf in de gevangenis ?

- 1 Niet van toepassing
- 2 Ja
- 3 Neen

25) Heb je ooit tijdens deze gevangenschap een dokter gezien voor een drugprobleem ?

- 1 Niet van toepassing
- 2 Neen
- 3 Ja, de gevangenisdokter
- 4 Ja, een dokter van buiten
- 5 Ja, zowel een gevangenisdokter als een dokter van buiten

26) Wat heeft de dokter voorgeschreven ? (Meerdere antwoorden mogelijk.)

- 1 Niet van toepassing
- 2 Niets
- 3 Methadon
- 4 Temgesic
- 5 Tranxéne of Rohypnol
- 6 Andere Benzodiazepines (Valium, Temesta, ...)

- 7 Neuroleptica
- 8 Een cocktail van verschillende medicamenten
- 9 Ander :

27) Heb je, tijdens deze opsluiting, informatie gekregen over druggebruik, (gezondheids)risico's, en manieren om u te beschermen tegen deze risico's?

Door gevangenispersoneel	1 Ja	2 Neen
Door iemand van buiten de gevangenis	1 Ja	2 Neen

28) Ben je, tijdens deze opsluiting, opgenomen geweest

-op een drugvrije sectie	1 Ja	2 Neen
-op een psychiatrische afdeling	1 Ja	2 Neen

29) Vind je dat druggebruikers in de gevangenis, in vergelijking met niet-gebruikers een ander regime hebben ten opzichte van volgende zaken?

	Beter	Hetzelfde	Slechter	Weet niet
- Om te werken	1	2	3	4
- Om een opleiding te volgen	1	2	3	4
- Aan sport, ontspanning, ... te doen	1	2	3	4
- Om bezoek te ontvangen	1	2	3	4

30) Waarom gebruik je drugs in de gevangenis : (meerdere antwoorden mogelijk)

- 1 Niet van toepassing
- 2 Om mij te ontspannen
- 3 Om mijn problemen te vergeten
- 4 Voor mijn plezier
- 5 Omdat ik het gewoon ben van drugs te gebruiken
- 6 Om mij meer vertrouwen te geven
- 7 Omdat ik mij verveel
- 8 Om mijn agressie te verminderen
- 9 Om erbij te horen
- 10 Omdat ik onder druk wordt gezet door medege-detineerden om te gebruiken

31) Was je, tijdens je huidig of vroeger verblijf in de gevangenis slachtoffer van geweld dat te maken had met drughandel?

1 Ja	2 Neen

32) Indien ja, welke vorm van geweld ? (meerdere antwoorden mogelijk)

- 1 Niet van toepassing
- 2 Chantage t.o.v. jezelf
- 3 Chantage met familie, vrienden
- 4 Slagen
- 5 Seksueel geweld

33) Is het tijdens je huidig of vroeger verblijf in de gevangenis gebeurd dat je een schuld ten gevolge van druggebruik niet tijdig kon betalen

- 1 Niet van toepassing
- 2 Ja
- 3 Neen

34) Wat gebeurde er? (meerdere antwoorden mogelijk)

- 1 Niet van toepassing
- 2 Niets, ik heb betaald wanneer ik kon
- 3 Ik heb een transfer gevraagd (ter bescherming)
- 4 Ik heb een regeling getroffen
- 5 Ik werd het slachtoffer van een afrekening
- 6 Ik ben zelf in de drughandel gestapt om mijn schulden af te lossen
- 7 Een vriend, partner of familie heeft betaald voor mij

35) Is het tijdens je huidig of vroeger verblijf in de gevangenis gebeurd dat je als niet-druggebruiker problemen had omwille van het druggebruik van andere gedetineerden?

- 1 Niet van toepassing
- 2 Ja
- 3 Neen

36) Wat gebeurde er ? (meerdere antwoorden mogelijk)

- 1 Niet van toepassing
- 2 Ik werd bestolen
- 3 Ik werd fysiek bedreigd
- 4 Ik werd onder druk gezet en heb gebruikt
- 5 Ik werd onder druk gezet maar gebruikte niet
- 6 Ik werd gedwongen om geld en/of goederen te geven
- 7 Ik werd gedwongen om medicamenten te geven
- 8 Ik heb een andere cel gevraagd

37) Heb je tijdens je huidig of vroeger verblijf in de gevangenis een tatoeage gezet of laten zetten?

- 1 Ja
- 2 Neen

38) Heb je tijdens je huidig of vroeger verblijf in de gevangenis een piercing gezet of laten zetten?

- 1 Ja
- 2 Neen

39) Waar kan je aan condooms geraken in deze gevangenis ?

- In de kantine: 1 Ja, gemakkelijk
2 Ja, maar moeilijk
3 Neen
4 Ik weet het niet

- Bij de medische dienst: 1 Ja, gemakkelijk
2 Ja, maar moeilijk
3 Neen
4 Ik weet het niet

Andere.....

40) Heb je, tijdens deze opsluiting seksuele contacten gehad tijdens het bezoek?

- 1 Ja 2 Neen

41) Heb je dan condooms gebruikt ?

- 1 Niet van toepassing
2 Altijd
3 Soms
4 Nooit

42) Heb je, tijdens deze opsluiting heteroseksuele contacten gehad buiten het bezoek?

- 1 Ja 2 Neen

43) Heb je dan condooms gebruikt ?

- 1 Niet van toepassing
2 Altijd
3 Soms
4 Nooit

44) Heb je, tijdens deze opsluiting, homoseksuele contacten gehad buiten het bezoek?

- 1 Ja 2 Neen

45) Heb je dan condooms gebruikt ?

- 1 Niet van toepassing
2 Altijd
3 Soms
4 Nooit

46) Heb je, tijdens deze opsluiting, geld of goederen gekregen voor seksuele relaties ?

- 1 Ja 2 Neen

47) Heb je, tijdens deze opsluiting, geld gegeven voor seksuele relaties ?

- 1 Ja 2 Neen

48) Heb je, tijdens deze opsluiting, recht gehad op penitentiair verlof?

- 1 Ja 2 Neen

49) Welke producten heb je, tijdens je laatste penitentiair verlof gebruikt ?
(Alle gebruikte drugs vermelden)

	Roken en/of slikken	Spuiten
Niet van toepassing	1	
Heroïne	1	2
Cocaïne	1	2
Speed, amfetamines	1	2
XTC	1	2
LSD, paddestoelen	1	2
Methadon, Palfium, Temgesic	1	2
Hashish, marihuana	1	2
Benzodiazepines (Valium, Rohypnol)	1	2
Barbituraten (Vesparax, Binocetal, ...)	1	2
Alcohol	1	2
Andere : welke :	1	2
Andere : welke :	1	2
Andere : welke :	1	2
Niets gebruikt tijdens verlof	1	

50) Indien je drugs gespoten hebt, tijdens je laatste penitentiair verlof, heb je dan je eigen spuitmateriaal (spuit, lepel, filter, water) gebruikt?

1 Ja 2 Neen 3 Geen drugs gespoten

51) Heb je tijdens je laatste penitentiair verlof seksuele contacten gehad en heb je condooms gebruikt in de volgende situaties?

	Met condoom	Zonder
1 Niet van toepassing		
2 Geen seksuele contacten		
3 Seksuele contacten met vaste partner	1	2
4 Seksuele contacten met toevallige partner	1	2
5 Seksuele contacten met meerdere partners	1	2

PRISON Saint-Gilles

Les détenus invités à participer à une enquête sur l'usage de drogues!

LE problème de la drogue circulant en prison prend une tournure totalement surréaliste à Saint-Gilles. Après la circulaire officielle distribuée en début de mois à tous les prisonniers pour les avertir que «des drogues impures sont en circulation», suite à un cas au moins d'overdose, un autre document vient de leur être remis. Il les invite à participer à une enquête médicale sur les usages de drogues!

Adressé ce vendredi à tous les détenus de la prison de Saint-Gilles, cet avis se présente comme une «recherche de candidats pour participer à une enquête anonyme, Santé et Drogues». Cette enquête est menée par deux organisations qui se disent totalement indépendantes de l'administration pénitentiaire: la Free Clinic d'Anvers et l'association Modus Vivendi. Elles disent travailler sur la réduction des risques pour la santé de l'usage des drogues et recherchent à ce titre des candidats volontaires

pour répondre à un questionnaire.

On pourra s'étonner qu'une telle enquête s'adresse aux prisonniers, et spécifiquement ceux de St-Gilles... «L'objectif est de développer des recommandations pour améliorer la santé des détenus», spécifie l'invitation. Mais en l'occurrence, la solution idéale n'est-elle pas l'abstinence totale de tout stupéfiant, en principe aisée dans un milieu fermé?

L'anonymat des participants est garanti par les deux associations: «Vous pouvez être assurés que toutes les données recueillies seront anonymes et confidentielles», lit-on sur la lettre. N'y aura-t-il vraiment aucune fuite vers les autorités judiciaires ou pénitentiaires? Certains détenus en doutent. Pour les motiver, une récompense leur est promise. Immédiatement après avoir répondu au questionnaire, une carte de téléphone de 200 F leur sera offerte. Dans les cellules, certains pensionnaires ironisent en parlant de «prime à la délation».

André BALTHAZART

BIJLAGE 3: GENERAL HEALTH QUESTIONNAIRE

Bent u de laatste tijd door zorgen veel slaap tekort gekomen ?

- Helemaal niet
- Niet meer dan gewoonlijk
- Wat meer dan gewoonlijk
- Veel meer dan gewoonlijk

Heeft u de laatste tijd het gevoel gehad dat u voortdurend onder druk stond ?

- Helemaal niet
- Niet meer dan gewoonlijk
- Wat meer dan gewoonlijk
- Veel meer dan gewoonlijk

Heeft u zich de laatste tijd kunnen concentreren op uw bezigheden ?

- Helemaal niet
- Niet meer dan gewoonlijk
- Wat meer dan gewoonlijk
- Veel meer dan gewoonlijk

Heeft u de laatste tijd het gevoel gehad zinvol bezig te zijn ?

- Helemaal niet
- Niet meer dan gewoonlijk
- Wat meer dan gewoonlijk
- Veel meer dan gewoonlijk

Bent u de laatste tijd in staat geweest uw problemen onder ogen te zien ?

- Helemaal niet
- Niet meer dan gewoonlijk
- Wat meer dan gewoonlijk
- Veel meer dan gewoonlijk

Voelde u zich de laatste tijd in staat om beslissingen (over dingen) te nemen ?

- Helemaal niet
- Niet meer dan gewoonlijk
- Wat meer dan gewoonlijk
- Veel meer dan gewoonlijk

Heeft u de laatste tijd het gevoel gehad dat u uw moeilijkheden niet de baas kon ?

- Helemaal niet
- Niet meer dan gewoonlijk
- Wat meer dan gewoonlijk
- Veel meer dan gewoonlijk

Heeft u zich de laatste tijd alles bij elkaar redelijk gelukkig gevoeld ?

- Helemaal niet
- Niet meer dan gewoonlijk
- Wat meer dan gewoonlijk
- Veel meer dan gewoonlijk

Heeft u de laatste tijd plezier kunnen beleven aan uw gewone, dagelijkse bezigheden ?

Helemaal niet

Niet meer dan gewoonlijk

Wat meer dan gewoonlijk

Veel meer dan gewoonlijk

Heeft u zich de laatste tijd ongelukkig en neerslachtig gevoeld ?

Helemaal niet

Niet meer dan gewoonlijk

Wat meer dan gewoonlijk

Veel meer dan gewoonlijk

Bent u de laatste tijd het vertrouwen in uzelf kwijtgeraakt ?

Helemaal niet

Niet meer dan gewoonlijk

Wat meer dan gewoonlijk

Veel meer dan gewoonlijk

Heeft u zich de laatste tijd als een waardeloos iemand beschouwd ?

Helemaal niet

Niet meer dan gewoonlijk

Wat meer dan gewoonlijk

Veel meer dan gewoonlijk